

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Bataviaschool

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 27LT|C2
Onderzoeksnummer : 274311
Datum onderzoek : 11 maart 2014
Datum vaststelling : 14 mei 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 11 maart 2014 een onderzoek uitgevoerd op de Bataviaschool naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Scholen waarvan bij de risicoanalyse geen geschikte opbrengstgegevens beschikbaar zijn, worden in principe om de twee jaar bezocht. Het doel van dit onderzoek is eventuele tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs op de school vast te stellen.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten: Jaarverslag 2012-2013, formulier intake en de uitgewerkte leerlijnen technisch lezen.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de niveaugroepen Cursus 4 mondeling Nederlands (MN), Cursus 3 MN, Cursus 1/2 MN en middenbouw rekenen.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leerlingen en leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, onderwijsleerproces, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 **Kwaliteits- en nalevingsprofiel**

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					•
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	(Nieuwkomers) De aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn gerelateerd aan de kerndoelen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		•		

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.3	(SBO) De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
7.4	(SBO) De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzen.		•		
7.6	De school maakt beredeneerde afwegingen bij de doorstroom van leerlingen binnen de school.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	
8.5	De school zoekt structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de Bataviaschool is bijna op alle onderzochte indicatoren voldoende. De afgelopen twee jaar heeft de school de kwaliteit van het didactisch handelen, de afstemming en de leerlingenzorg behouden en de eerder geconstateerde tekortkomingen weggewerkt. Daarbij is de koers gericht op het werken met ontwikkelingsperspectieven.

Het team slaagt er steeds weer in om leerlingen onderwijs te bieden dat gekenmerkt wordt door een veilig en ondersteunend pedagogisch klimaat. De school is hier terecht trots op, mede omdat leerlingen de sfeer en veiligheid zelf ook als positief benoemen en waarderen.

Verbeterpunten betreffen het effectief gebruik van de onderwijstijd en de kwaliteitszorg. Met name op het gebied van planmatig werken aan verbetering, evaluatie van het onderwijsleerproces en de leerresultaten heeft de school nog een slag te maken. Dat is nodig om de kwaliteit duurzaam te blijven behouden en de school verder te ontwikkelen.

Hieronder volgt een toelichting op de oordelen, waarbij eerst de specifieke Ausgangssituatie van de school wordt aangegeven.

Toelichting

Uitgangssituatie

De Bataviaschool is een zelfstandige, kleinschalige opvangvoorziening voor nieuwkomers in Amsterdam Oost, maar de school heeft ook leerlingen uit andere stadsdelen in verband met een tekort aan capaciteit in de opvangklassen aldaar. De school vangt leerlingen op van 6 tot 12 jaar en heeft op dit moment 65 leerlingen, verdeeld over vijf stamgroepen. De leerlingen gaan 12 tot 18 maanden naar de Bataviaschool om de Nederlandse taal te leren. Na de eerste twaalf weken gaan ze vier dagen in de week naar de Batavia en één dag, op de vrijdag, naar de reguliere basisschool, waar de leerlingen staan ingeschreven en waar ze uiteindelijk naar uitstromen. Vorig schooljaar waren er ruim 60 verschillende 'donorscholen'. Op de Batavia kunnen leerlingen gedurende het schooljaar instromen en er zijn drie vaste uitstroommomenten per jaar.

De Batavia is in 2012 verhuisd naar een andere locatie. Dit was de vijfde verhuizing van de school in tien jaar.

Opbrengsten

Bij dit type scholen (opvang nieuwkomers) onthoudt de inspectie zich van een oordeel over de opbrengsten. De kinderen zijn nog maar kort in Nederland en de niveauverschillen tussen leerlingen bij de instroom zijn groot, van kinderen die nog helemaal gealfabetiseerd moeten worden tot leerlingen die in hun eigen land al jaren naar school geweest zijn en bijvoorbeeld een verwante Latijnse taal beheersen. Daarnaast kampen sommige leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problemen, die het leren belemmeren. Voor iedere leerling heeft de school een ontwikkelingsperspectief opgesteld.

De inspectie beoordeelt op dit moment nog niet of de leerresultaten van de leerlingen in lijn zijn met de ontwikkelingsperspectieven van de leerlingen. Zij beoordeelt derhalve niet of de leerlingen zich ontwikkelen conform hun mogelijkheden.

Wel heeft de inspectie de ontwikkelingsperspectieven van een aantal leerlingen bestudeerd en lijkt met betrekking tot de ontwikkeling van deze leerlingen de uitspraak gerechtvaardigd dat zij zich ontwikkelen in overeenstemming met hun mogelijkheden. Gezien de beperktheid van de analyse kunnen echter geen stevige uitspraken worden gedaan.

De inspectie oordeelt niet over de sociale opbrengsten (indicator 1.5). De Batavia volgt de ontwikkeling van de sociale competenties van de leerlingen, maar de inspectie heeft voor het instrument dat daartoe gehanteerd wordt, geen normen.

Aanbod

De school heeft de leerlijnen voor lezen uitgewerkt en deze hebben een duidelijke plaats bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief. De afgelopen jaren heeft de school haar aanbod voor mondelinge taal (Mondeling Nederlands) uitgebreid met een programma voor grammaticale onderdelen (Zien is snappen). Verder is het aanbod begrijpend lezen aangepast (Schooltaal en Nieuwsbegrip).

De school kiest bewust voor schoolzwemmen hetgeen tot gevolg heeft dat de beschikbare tijd voor rekenen krap is. Deze keuze onderbouwt de school met het gegeven dat de meeste leerlingen op vrijdag op de donorschool tijd besteden aan rekenen.

Voor de ontwikkeling van de sociale competenties heeft de school een structureel aanbod en ook is er tijd gereserveerd op het rooster voor kunstvakken.

De lessen

De sfeer in de lessen is respectvol en taakgericht. De leerlingen en leraren weten wat ze van elkaar kunnen verwachten en tonen tijdens de les aantoonbaar interesse in elkaar.

De uitleg is over het algemeen gestructureerd en doelgericht. De leerlingen zijn in voldoende mate betrokken bij de uitleg en gemotiveerd aan het werk. Wel zijn er verschillen in kwaliteit tussen leraren te zien.

Evenals bij het vorige schoolbezoek lekt er in enkele lessen nog te veel tijd weg. Leerlingen moeten dan lang wachten tot ze geholpen worden of de overgangen tijdens de les duren te lang of het tempo is te traag.

De afstemming

Door het gebruik van streefdoelen voor de verschillende vakgebieden die zijn afgeleid van het ontwikkelingsperspectief zijn de leraren zich meer bewust geworden van het leerrendement dat zij met hun leerlingen willen halen. Zij analyseren de resultaten van de methodegebondentoetsen en de methode-onafhankelijke toetsen om inzicht te krijgen in mogelijke hiaten of stagnatie in de ontwikkeling van de leerlingen. Vervolgens clusteren zij nu ook de leerlingen binnen de niveaugroepen om nog meer af te stemmen op de instructiebehoeften van de leerlingen. Door middel van taken kunnen de leraren ook in de verwerking differentiëren, zowel naar omvang als diepgang van de taak.

Begeleiding en leerlingenzorg

De school signaleert tijdig via observaties en aan de hand van een volledige toetskalender of leerlingen zich voldoende ontwikkelen. De methode-onafhankelijke toets voor begrijpend lezen is vernieuwd. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen volgt de leraar vier keer gedurende de tijd dat de leerlingen op de Batavia zitten met een eigen instrument.

Centraal bij de zorg voor leerlingen staat de ontwikkeling van de leerling conform het ontwikkelingsperspectief (indicator 7.3). Na elk cluster van tien weken volgt een toetsronde en een leerlingenbespreking. De school kijkt of de leerling de streefdoelen van de verschillende vakgebieden heeft gehaald en bepaalt vervolgens welke vervolgstappen er nodig zijn. Indien de leerling achterblijft, kan nader onderzoek uitgevoerd worden. Of de leraar stelt een handelingsplan op tot de volgende toetsronde om de hiaten of te heffen of de achterstand in te lopen. Dat doen de leraren ook voor de leerlingen waarvan de toetsresultaten

laten zien dat ze meer aan kunnen. Op deze wijze doorloopt de school cyclisch de stappen van haar systeem van leerlingenzorg: signaleren, analyseren, stellen van een diagnose of nader onderzoek, plannen van hulp en evaluatie. Hiermee heeft de school de leerlingenzorg ten opzichte van het vorige inspectiebezoek duidelijk verbeterd.

De Batavia kan zich verbeteren door het aanbod voor de leerling beter te plannen op basis van de gestelde streefdoelen in het ontwikkelingsperspectief (indicator 7.4). Nu is in de planning nog te weinig zichtbaar wat het bepaalde (verwachte) leerresultaat betekent voor de leerstof die de leraren aan de leerling (of groepjes leerlingen) aanbieden. Leerlingen die het goed doen, kunnen bijvoorbeeld met een routeboek rekenen sneller door de rekenmethode gaan en daardoor op een hoger niveau uitkomen.

De kwaliteitszorg

De school werkt vanuit een eigen visie en missie. Ook de professionalisering van het team heeft een duidelijke plaats binnen de schoolontwikkeling. De ontwikkelingen in de kwaliteitszorg zijn echter wel achtergebleven bij de verdere schoolontwikkeling. Opvallend is dat de directie de resultaten nauwelijks op schoolniveau analyseert aan de hand van de streefdoelen waar de school mee werkt. Hierdoor heeft de school onvoldoende in beeld of de ingezette veranderingen, bijvoorbeeld in het aanbod, het gewenste effect hebben (indicator 9.2).

Verder evalueert de school nog niet systematisch en cyclisch alle onderdelen van het onderwijsleerproces aan de hand van haar eigen vooraf gestelde criteria (indicator 9.3).

De directie benoemt verbeterpunten, maar werkt deze onvoldoende planmatig (met concrete doelen) uit in een jaarplan of andere verbeterplannen (indicator 9.4).

Een positieve ontwikkeling is te zien bij de borging. Met name door het gebruik van ontwikkelingsperspectieven, de regelmatige leerlingenbesprekingen en de afspraken over didactiek en aanbod is de eenduidigheid in handelen van leraren versterkt. De directie en intern begeleider leggen regelmatig klassenbezoeken af al dan niet met een kijkwijzer. Ook hier geldt (net als bij de resultaten van de leerlingen) dat de directie de uitkomsten van de klassenbezoeken nog niet op schoolniveau beoordeelt. Hier ligt een kans om de kwaliteit van de Batavia nog beter in beeld te brengen en te benoemen in schooleigen kwaliteitscriteria.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het onderwijs kent aan de Bataviaschool het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren.

Naleving

Er is een tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

Er is een onvolledigheid in de inhoud van het schoolplan geconstateerd. Het document geeft geen informatie over de volgende onderdelen: leerstofaanbod en personeelsbeleid.

Voor de zorgstructuur heeft de school een apart document. Het beleid van de inspectie is de genoemde onvolkomenheden op dit moment nog niet als tekortkoming te beoordelen bij de betreffende indicator over het naleven van wet- en regelgeving. Om deze reden is de tekortkoming niet bij de indicatoren opgenomen. Wel heeft de inspectie met het bestuur afgesproken dat in de volgende versie van dit schooldocument de ontbrekende onderdelen zijn opgenomen.